

11. "On the central authorities executive power." [Pro central'ni' organi vikonavchoi` vladi]. *Vi'domosti' Verhovnoi` Radi Ukrai`ni* 38 (2011): 385. Print.
12. Ukraine. The Cabinet of Ministers of Ukraine. *On optimization of the system of central authorities executive power*. N.p., 10 Sep. 2014. Web. 05 Apr. 2017. <<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/442-2014-%D0%BF>>.
13. Ukraine. The Cabinet of Ministers of Ukraine. *On State Service of Ukraine on labor*. N.p., 11 Feb. 2015. Web. 05 Apr. 2017. <zakon.rada.gov.ua/laws/show/96-2015-п>.
14. Piters, T. and Robert H. Uoterman-jr. *In search of perfection. Lessons from America's most successful companies* [V poiskah sovershenstva. Uroki samy'h uspesny'h kompaniy Ameriki]. Moscow: Vil'yams, 2008. Print.
15. Gorbuli'n, V.P. and Kachins'kiy, A.B. *The principles of national security of Ukraine* [Zasadi naci'onal'noi` bezpeki Ukrai`ni]. Kiev: I'nter-tehnologi'ya, 2009. Print.
16. Lashki'na, M.G. "New approaches to communication in public space governance." [Novi pidhody do komunikacii v publichnomu prostori dergavnogo upravlinnja], *Publi'chne upravli'nnya: teori'ya ta praktika* 1 (2013): 10-18. Print.
17. Chirkin, V.E. *Public management* [Publichnoe upravlenie]. Moscow: Yurist`, 2004. Print.
18. Ukraine. The Cabinet of Ministers of Ukraine. *On public participation in the formulation and implementation of state policy*. N.p., 03 Nov. 2011. Web. 05 Apr. 2017. <zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-п>.
19. "The provisions of the Public council under the State service on labor." *State service of Ukraine on Labor*. N.p., 09 Feb. 2015. Web. 05 Apr. 2017. <<http://dsp.gov.ua>>.
20. Kostyuk, V.L. "Public control over observance of labor legislation, scientific and legal aspects." [Gromads`kyj kontrol` za dotrymannjam trudovogo zakonodavstva: nauko-vo-pravovyj aspekt]. *Publi'chne pravo* 3 (2014): 122-129. Print.

УДК 351.751

Клейшмидт Ю. В., здобувач, м. Харків

Klejshmidt Yu., applicant, Kharkiv

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ

CONCEPTUAL APPROACHES TO GOVERNMENT REGULATION OF INFORMATION FIELD

Основний наголос статті робиться на розмежуванні понять «державне регулювання» та «державне управління» в інформаційній сфері. Дістало подальший розвиток трактування терміна «державне регулювання інформаційної сфери», а також визначення сутнісних складових цього явища.

Ключові слова: державне управління, державне регулювання,

інформаційна сфера, єдиний інформаційний простір, суспільні відносини.

The main emphasis is on articles notions as "government regulation" and "state administration" in information area. Interpretation given further development of "state regulation of information sphere", and to identify the essential components of this phenomenon.

Keywords: *public administration, government regulation, the information field, a single information space, public relations.*

Постановка проблеми. Сьогодні, зважаючи на спадщину радянських часів, досить часто поняття державне регулювання підміняється державним управлінням. Особливо важко говорити про державне управління в інформаційній сфері зважаючи на необхідність забезпечення більшої свободи інформаційної діяльності та розвиток у цій сфері недержавних форм власності, які виключають пряму організаційну підлеглість суб'єктів інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин органам державного управління. Спробуємо визначити сутність державного регулювання в цій сфері та визначити його відмінність від державного управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні питання державного управління та його здійснення в інформаційній сфері розглядають такі вчені, як В. Аверянов, О. Амосов, Г. Атаманчук, В. Афанасьєв, В. Бакуменко, О. Бурило, Є. Григоніс, Л. Григорян, Н. Єсипчук, В. Князєв, М. Корецький, О. Крюков, М. Круглов, П. Надолішній, О. Оболенський, О. Радченко, Ю. Тихомиров, О. Федорчак та ін. Разом із тим, на сьогодні бракує досліджень щодо специфіки державного регулювання саме в інформаційній сфері. Це обумовлює необхідність проаналізувати загальні організаційно-правові складові державного регулювання у поєднанні з його особливостями в інформаційній сфері і дати на цій основі комплексне визначення державного регулювання в зазначеній сфері.

Постановка завдання. Метою статті є визначення доцільності використання терміну «державне регулювання інформаційної сфери» та виокремлення його складових.

Виклад основного матеріалу. Першою відмінністю понять «регулювання» та «управління» є етимологія цих слів. У першому випадку наголос робиться на підпорядкуванні певним правилам, системі з метою злагодженості взаємодії її складових, в другому – спрямування діяльності, задоволення потреб, завершення певної діяльності [6].

Державне управління як системне суспільне явище є багатогранною діяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо здійснення внутрішніх і зовнішніх функцій держави, спрямованною на формування і введення в дію механізмів впливу у всіх сферах життєдіяльності суспільства, з метою досягнення та підтримання соціоекономічної рівноваги на основі взаємоузгодження загальнодержавних, регіональних, групових ті індивідуальних інтересів [11].

Слід ураховувати, що державне управління, як різновид соціального

управління, є практичним організуючим і регулюючим впливом держави на суспільну (публічну) і приватну життєдіяльність людей з метою її упорядкування, збереження і перетворення, що спирається на її (держави) владну силу [4]. Різний обсяг охоплення своїм впливом говорить на користь того, що державне регулювання є трохи вузьчим поняттям ніж державне управління. Це також підтверджує визначення об'єкту державного управління (прояви, сторони, взаємозв'язки суспільних відносин, явищ і процесів, поведінки, свідомості й діяльності людей, що є суттєвим для всього суспільства, безпосередньо стосуються реалізації загальних інтересів і як такі є об'єктом управляючого впливу з боку держави). З цього випливає, що держава здійснює управління не всією інформаційною діяльністю загалом, а лише інформаційною взаємодією фізичних, юридичних осіб, тобто їх діяльністю з приводу одного й того ж об'єкта (у даному разі інформації, засобів інформатизації, телекомунікацій, інформаційної безпеки). Отже, держава не здійснює управління індивідуальною інформаційною діяльністю окремо взятих осіб, а керує тільки їх інформаційною взаємодією, їх інформаційними взаємозв'язками (як пояснено далі, йдеться не про всі можливі інформаційні взаємозв'язки, а лише окремі з них).

У працях деяких науковців, які займаються проблемами державного управління в інформаційній сфері, відстоюється думка про доцільність розгляду державного управління інформаційною сферою як сукупності усіх видів діяльності держави (тобто усіх форм реалізації державної влади в цілому) в інформаційній сфері, що забезпечується виконанням ряду управлінських функцій [3, с. 93].

Досить вичерпно інформаційну сферу українського суспільства охарактеризував О.В. Логінов, який пропонує під нею розуміти “єдиний інформаційний простір, який формується державними органами, громадськими, політичними та соціальними організаціями, а також громадянами й функціонує з урахуванням правових, організаційних, науково-технічних, економічних, фінансових, методичних, гуманітарних та моральних засад, з урахуванням вимог та завдань національної інформаційної безпеки України” [10, с. 23]. Виходячи з такого тлумачення, Ю. Бурило під державним управлінням в інформаційній сфері розуміє підзаконну виконавчо-розпорядчу діяльність уповноважених державних органів, їх посадових осіб з реалізації функцій і завдань держави у сфері суспільних інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин відповідно до інтересів суспільства [5, с. 29].

Однак єдиний інформаційний простір важко уявити як об'єкт державного управління, ураховуючи той факт, що останнє є різновидом соціального управління, яке передбачає здійснення впливу на людей, їх спільноти, а не безпосередньо на інформаційні ресурси чи елементи інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури. На нашу думку, вказана теорія інформаційної сфери як єдиного інформаційного простору розроблена ще недостатньо повно і тому її недоцільно використовувати як базову для вивчення інформаційної сфери як об'єкта державного управління.

До загальних функцій, які здійснюють у всіх галузях і сферах державного управління, в тому числі у всіх складових інформаційної сфери, Ю. Бурило відносить: інформаційне забезпечення, прогнозування, планування, організація, регулювання, керівництво і контроль [там само, с. 31]. Однак, важко з цим погодитись, оскільки класична теорія державного управління визначає таку послідовність управлінського циклу у скороченому варіанті: планування (включає прогнозування, планування), організація (організація, координація, регулювання), мотивація, контроль (облік, аналіз, контроль).

До того ж, ці науковці розглядають правове регулювання системи державного управління цією сферою, не беручи до уваги той факт, що функціонування інформаційного простору здійснюється за згодою всіх зацікавлених сторін, а не тільки держави. Тому більш доцільно говорити про державне регулювання інформаційної сфери, що, в свою чергу, вимагає аналізу його основних характеристик та уточнення його місця та ролі.

Поняття «державне регулювання» відповідно до сформованих наукових поглядів можна трактувати в двох вимірах: в широкому розумінні ототожнюється з державним втручанням в ту чи іншу сферу (мається на увазі не насильницьке втручання, оскільки держава не є зовнішньою системою щодо сфер суспільного буття); в більш вузькому – з адміністративно-правовою регламентацією діяльності [13]. Оскільки концепція інформаційної сфери як сфери інформаційної діяльності органічно поєднує в єдиний ланцюг такі категорії як суб'єкт, його дії та об'єкт цих дій, вона дає можливість відстежити послідовність управлінського впливу держави на всі вказані складові інформаційної сфери як об'єкта державного регулювання. Будучи скерованим безпосередньо на суб'єктів інформаційної діяльності, владно-організуюча діяльність держави впливає на їх волю і свідомість, що призводить до бажаних для держави змін в їх поведінці – інформаційній діяльності. Через зміни в інформаційній діяльності цих суб'єктів досягаються необхідні для держави зміни в стані таких елементів інформаційного простору як інформація, інформаційно-телекомунікаційні мережі, системи інформаційної безпеки, які є об'єктами цієї діяльності.

Вказані взаємозв'язки характеризується категорією – суспільні інформаційні (інформаційно-інфраструктурні) відносини. Як відзначає Ф. Шамхалов, у структурному розрізі будь-яке суспільне відношення являє собою певну систему елементів (суб'єкти відносин, їх поведінку, об'єкти на які спрямована ця поведінка) [16, с. 164]. Саме ця категорія найбільш повно відображає всі основні складові інформаційної сфери як об'єкта державного регулювання (суб'єктів інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин, їх дії, об'єктами яких є інформація, засоби зв'язку, інформатизації, інформаційної безпеки) у їх динамічному взаємозв'язку. Цей підхід до визначення об'єкта державного регулювання є досить логічним, оскільки дає змогу простежити не лише взаємодію окремого суб'єкта інформаційних відносин з інформацією, засобами зв'язку інформатизації в результаті впливу на нього з боку держави, а ще й дослідити його взаємодію з іншими суб'єктами цих від-

носин внаслідок такого впливу. Оскільки дії кожного з суб'єктів інформаційних відносин пов'язані між собою спільним об'єктом, з цього слідує, що безпосередньо регулюючи інформаційну діяльність одного з них, держава опосередковано впливає і на інформаційну діяльність інших. Отже, фактично, регулювання здійснюється всіма учасниками інформаційного або інформаційно-інфраструктурного відношення, їх діями й об'єктами цих дій.

Слід зазначити, що держава в процесі державного регулювання впливає далеко не на всі інформаційні та інформаційно-інфраструктурні відносини, що виникають в суспільстві, а лише на ту їх частину, що має найсуттєвіше значення для особи, суспільства і держави. Передусім, у сферу державного регулювання потрапляють суспільні відносини, які виникають з приводу інформації та елементів інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури, що мають певне загальносуспільне значення, оскільки стосуються органів державної влади або значної кількості фізичних та юридичних осіб (наприклад, інформація, що становить державну таємницю, масова інформація, телекомунікаційні мережі загального користування тощо). Водночас державному регулюванню підлягають і деякі інформаційно-інфраструктурні відносини, що є предметом приватного інтересу. Це має місце тоді, коли регулюючий вплив держави необхідний для гарантування приватних прав та інтересів учасників таких відносин (наприклад, державна реєстрація авторських прав, контроль за їх додержанням).

Як зазначає І.В. Арістова, довгостроковою стратегічною ціллю державної інформаційної політики є формування відкритого інформаційного суспільства на основі розвитку єдиного інформаційного простору цілісної держави, його інтеграція у світовий інформаційний простір з урахуванням національних особливостей і інтересів при забезпеченні інформаційної безпеки на внутрішньодержавному та міжнародному рівнях [3, с. 83]. Відтак, місією державного регулювання в інформаційній сфері є побудова інформаційного суспільства. Однак становлення інформаційного суспільства, окрім розвитку власне сфери інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин, детерміновано, в значній мірі і станом розвитку інших сфер життєдіяльності суспільства: освіти, науки, культури, промисловості, сільського господарства та ін., які виступають як виробниками, так і споживачами значних масивів інформації, а відтак стимулюють розвиток інформаційної сфери. Тобто, для забезпечення становлення інформаційного суспільства в Україні держава має впливати не лише на інформаційну сферу, а й на інші сфери суспільних відносин.

Відповідно метою державного регулювання в інформаційній сфері на сучасному історичному етапі є забезпечення задоволення потреб особи і суспільства загалом в інформації як стратегічному ресурсі його розвитку.

До загальних функцій, які здійснюють у всіх галузях і сферах державного регулювання, у тому числі у всіх складових інформаційної сфери, можна віднести: вироблення та реалізацію політики в інформаційній сфері та її ресурсне забезпечення. Ефективність реалізації цих функцій, залежить від наявності відповідного ефективно діючого механізму як реальної організаційної сили,

опанувавши яку влада починає регулювати суспільні процеси.

Функції механізму державного регулювання розкривають взаємодію його суб'єкта і об'єкта, опосередковують прямі і зворотні зв'язки між ними. Для кращого розуміння цієї взаємодії, зосередимо увагу на зазначених елементах системи регулювання. Хоча до суб'єктів державного регулювання в інформаційній сфері належать, в першу чергу, державні органи, реалізація окремих завдань і функцій держави в цій сфері може здійснюватися і недержавними структурами. Про це, зокрема, свідчать норми ст.ст. 5, 21, 27 Закону України „Про державну таємницю” [8], з яких випливає, що ряд завдань і функцій держави у сфері охорони державної таємниці в органах місцевого самоврядування, на підприємствах, установах, організаціях, які не належать державі, покладається на їх керівників та режимно-секретні органи, а також норми ст.ст. 27, 30, 32, 38 Закону України “Про місцеве самоврядування в Україні” [9], якими ряд управлінських повноважень держави в інформаційній сфері делеговано виконавчим органам сільських, селищних, міських рад тощо.

Використання заходів, прийомів, методів, спрямованих на реалізацію владних повноважень регулюючих органів, як раз і складатиме основу їх діяльності. Ця діяльність характеризується категорією „регулюючий вплив”, який являє собою комплекс взаємоузгоджених заходів, що приймаються всіма суб'єктами за участі об'єктів та безпосередньо впливають на об'єкт регулювання. Регулюючий вплив, будучи спрямованим на суб'єктів інформаційних відносин, призводить до бажаних для держави змін в їх інформаційній діяльності, а відтак змін в інформації, інформаційно-телекомунікаційних технологіях, на які спрямована ця діяльність. Таким чином, відбувається вплив на всі елементи інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин, які становлять об'єкт державного регулювання.

У ст. 12 Господарському кодексі України до основних засобів регулюючого впливу держави на діяльність суб'єктів господарювання відносить: державне замовлення; ліцензування, патентування і квотування; сертифікацію та стандартизацію; застосування нормативів та лімітів; регулювання цін і тарифів; надання інвестиційних, податкових та ін. пільг; надання дотацій, компенсацій, цільових інновацій та субсидій [7]. Проте цей список можна розширити за рахунок інших методів державного регулювання. У науковій літературі під ними розуміють способи впливу держави в особі законодавчих і виконавчих органів на сферу підприємництва, інфраструктури ринку, некомерційний сектор економіки з метою створення або забезпечення умов їх діяльності відповідно до національної економічної політики [15, с. 29]. Але, ми маємо справу з інформаційними відносинами, тому робимо висновок, що методи державного регулювання інформаційної сфери – це способи цілеспрямованого, організуючого владного впливу суб'єктів регулювання на керовані ними об'єкти з метою досягнення цілей та реалізації функцій регулювання у сфері інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин відповідно до основних напрямків державної

політики у цій сфері.

За формами впливу на об'єкти методи державного регулювання розділяють на дві групи:

1. Методи прямого впливу (адміністративного характеру: державні замовлення, різного роду ліміти, централізовано встановлені ціни, обмеження, штрафи, дозволи, ліцензії, квоти тощо, а також методи, засновані на застосуванні бюджету як джерела дотування, цільового фінансування окремих суб'єктів і сфер діяльності).

2. Методи непрямого, (посередкованого) впливу належать ті, що не прямо регламентують поведінку суб'єктів ринку, а через створення певного середовища для його діяльності, яке мотивує ту або іншу його поведінку (податкове регулювання, регулювання через політику прискореної амортизації, методи стимулювання конкуренції тощо) [там само, с. 31].

Залежно від застосування засобів впливу на ринок розрізняють правові, адміністративні, економічні, в тому числі фінансово-бюджетні і кредитно-грошові методи регулювання ринку. Механізм поєднання методів прямого і непрямого регулювання, правових, адміністративних і економічних може бути різним – залежно від ступеня розвитку ринкових відносин, фінансової і економічної ситуації в країні [там само, с. 32]

Дві останні групи методів (прямого та непрямого впливу) збігаються в цілому з широковідомими визначеннями адміністративних і економічних методів. Проте, слід пам'ятати про такі універсальні методи, як методи переконання і примусу. Варто відзначити, що суть переконання полягає в такому: досягається свідоме, добровільне виконання особою вимог держави [12, с. 145]. Саме на переконання мають спиратися органи державного управління як на основний метод управління, що передбачає систематичну роботу з формування загального усвідомлення необхідності і обґрунтованості приписів, що видає держава, тих заходів, що вона проводить. Водночас переконання виступає як засіб профілактики правопорушень і зміцнення державної дисципліни. Серед засобів переконання виділяють роз'яснення, обґрунтування, обговорення, заохочення та ін. [2, с. 66].

Хоча переконання і є провідним методом управління, в деяких випадках, коли йдеться про необхідність попередження, припинення правопорушень в тій чи іншій сфері державного управління, в тому числі й інформаційній, або про покарання винних у їх вчиненні неможливо обійтися без використання методів адміністративного примусу. Сутність примусу як методу державного управління полягає у здійсненні заходів впливу морального, майнового або особистісного характеру з метою охорони відповідних суспільних відносин, що виникають у сфері державного управління і охороняються державою, шляхом попередження і припинення правопорушень, а також покарання за їх вчинення. Найчастіше серед заходів адміністративного примусу за критерієм мети їх застосування виділяють: адміністративно-запобіжні заходи, заходи адміністративного припинення, заходи адміністративної відповідальності [1, с. 413-415].

Оцінюючи співвідношення в державному регулюванні інформаційною сферою адміністративних та економічних методів, відзначимо широке використання саме адміністративних методів. Адміністративні методи використовуються у всіх галузях інформаційної діяльності в той час, коли економічні – лише в деяких, передусім, стосовно преси, телерадіомовлення, суб'єктів видавничої діяльності, телекомунікацій, у сфері інформатизації. В деяких сегментах інформаційної сфери, а саме у сферах статистики, забезпечення інформаційної безпеки, архівної справи економічні методи практично не використовуються.

У процесі діяльності суб'єктів державного регулювання до них надходять реакції зворотного зв'язку з об'єктами регулювання. У залежності від отриманої по каналу зворотного зв'язку інформації, а також зміни умов, цілей і завдань регулювання суб'єкт управління виробляє і передає нові впливи для об'єкту регулювання [14, с. 15]. Таким чином, регулюючий вплив держави на суспільні відносини в інформаційній сфері реалізується через організаційно-правові важелі. Деякі автори зазначають, що адміністративні правовідносини, що складаються в процесі державного управління інформаційною сферою, можуть виступати як формою існування інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин, так і необхідною передумовою їх виникнення, зміни та припинення [5, с. 38].

З боку держави під регулювання підпадають такі інформаційні та інформаційно-інфраструктурні відносини, які виникають при забезпеченні прямих і зворотних зв'язків між суб'єктом і об'єктом державного регулювання, здійсненні інформаційної діяльності в апараті органів державного управління або при інформаційній взаємодії між цими органами. Це пов'язано з тим, що як відзначає О.І. Ющик: “предметом управлінської праці є різноманітна інформація про навколишній світ, ... суспільні процеси тощо” [17, с. 363]. У цих відносинах однією із сторін інформаційної взаємодії виступає орган державної влади, залишаючись при цьому ще й носієм владних управлінських повноважень.

Виникнення інформаційних чи інформаційно-інфраструктурних відносин між користувачем Інтернет і провайдером, абонентом та оператором мобільного зв'язку, можливе лише після виникнення між оператором (провайдером) та відповідним державним органом адміністративних правовідносин з приводу реєстрації та ліцензування його інформаційної діяльності. Це необхідне для визначення окремих умов подальшої інформаційної діяльності цих суб'єктів, що відповідним чином впливатиме і на характер правовідносин, які виникатимуть на основі цієї діяльності.

Висновки. Таким чином, наведені ознаки державного регулювання в інформаційній сфері дають підстави остаточно визначити його як узгоджену, цілеспрямовану, підзаконну діяльність регулюючих органів, їх посадових осіб, що полягає у здійсненні регулюючих функцій, спрямованих на практичну розробку та реалізацію державної політики у сфері інформаційних та інформаційно-інфраструктурних відносин, з метою задо-

волення потреб суспільства в інформації як стратегічному ресурсі розвитку в умовах становлення інформаційного суспільства в Україні.

Список використаних джерел

1. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч.: У 2 томах: Том 1. Заг. частина / Ред. кол.: В.Б. Авер'янов (голова). – К.: Вид-тво „Юридична думка”, 2004. – 584 с.
2. Адміністративне право України : підруч. / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, О. В. Дяченко та ін.; За ред. Ю. П. Битяка. – К.: Юрінком Інтер, 2005. — 544 с.
3. Арістова І.В. Державна інформаційна політика та її реалізація в діяльності органів внутрішніх справ України: організаційно-правові засади: дис... д-ра юрид. н.: 12.00.07 / Національний ун-т внутрішніх справ. – Х., 2002. – 476 с.
4. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления : курс лекцій / Г.В. Атаманчук. – [изд. 2-е, дополн.]. – М.: Омега-Л, 2004. – с. 103.
5. Бурило Ю.П. Організаційно-правові питання державного управління в інформаційній сфері: дис... к. юрид. н.: 12.00.07 / ДВНЗ “Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана”. – К., 2008. – 222 с.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови; [уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел]. – К.: Ірпінь: ВТФ «Перун», 2007. – 1511 с.
7. Господарський кодекс України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
8. Закон України “Про державну таємницю” від 21 січня 1994 р. № 3855-XII // Відомості Верховної Ради. – 1994. – № 16. – Ст. 93.
9. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР // Відомості Верховної Ради. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
10. Логінов О.В. Адміністративно-правове забезпечення інформаційної безпеки органів виконавчої влади : дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Національна академія внутрішніх справ України. – К., 2005. – 236 с.
11. Надолішній П.І. Теорія та історія державного управління (Опорний конспект лекцій до навчальної дисципліни) : навч. посіб. / П. Надолішній. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2006. – 126 с.
12. Опрышко В.Ф. Правовые основы государственного управления качеством продукции : учеб. пособ. для студ. юрид. ин-тов и фак. – К.: Вища школа, 1986. – 271 с.
13. Приходченко Л. Забезпечення ефективності державного управління: теоретико-методологічні засади : монографія/ Л. Приходченко. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2009. – с. 144.
14. Райзберг Б.А. Государственное управление экономическими и социальными процессами : учеб. пособ. – М.: ИНФРА – М, 2005. – 384 с.
15. Стельмашук А.М. Державне регулювання економіки : навч. посіб. – Тернопіль : ТАНГ, 2000. – 315 с.
16. Шамхалов Ф. Основы теории государственного управления : учеб. для вузов. – М.: ЗАО „Издательство „Экономика”, 2003. – 518 с.
17. Ющик О.І. Теоретичні основи законодавчого процесу : монографія. – К.: Парламентське вид-во, 2004. – 519 с.

References

1. *Administrative Law of Ukraine. Academic Course [Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichnyj kurs]*. Averjanov, V.B. ed. Vol. 1. Kiev: Yuridichna Dumka, 2004. Print.

2. Bytjak, Yu.P., Garashchuk, V.M., Djachenko, O.V. (ed.) *Administrative Law of Ukraine [Administratyvne pravo Ukrainy]*. Kiev: Yurinkom Inter, 2005. Print.
3. Aristova, I.V. *The state information policy and its realization in activity of law-enforcement bodies of Ukraine: organizational-legal bases*. Diss. National U of Internal Affairs, 2002. Kharkov: NUIA, 2002. Print.
4. Atamanchuk, G.V. *Theory of Public Administration [Teoriya gosudarstvenno-go upravlenija]*. Moscow: Omega-L, 2004. Print.
5. Burylo, Y.P. *Organizational and legal issues of state administration in information sphere*. Diss. SHEE "Vadym Hetman Kyiv National Economic University". Kyiv, 2008. Print.
6. "Great dictionary of modern Ukrainian language [Velikiy tlumachniy slovnik suchasnoi` Ukrai`ns'koi` movi]." Busel V.T. ed. Kiev ; I'rp'i'n': VTF «Perun», 2009. Print.
7. Ukraine. Verkhovna Rada of Ukraine. *Economic Code of Ukraine*. N.p., 16 Jan. 1993. Web. 07 Apr. 2017. <<http://www.rada.gov.ua>>.
8. "On State Secrets." [Pro dergavnu taemnicynu]. *Vi'domosti' Verhovnoi` Radi Ukrai`ny* 16 (1994): 93. Print.
9. "On local government in Ukraine." [Pro misceve samovrjaduvannja v Ukraini]. *Vi'domosti' Verhovnoi` Radi Ukrai`ny* 24 (1997): 170. Print.
10. Loginov, O.V. *Administrative and legal support to executive bodies' information security*. Diss. National Academy of Internal Affairs of Ukraine, 2005. Kiev: NAIAU, 2005. Print.
11. Nadolishnij, P.I. *Theory and history of public administration [Teorijata istorija dergavnogo upravlinija]*. Odessa: ORIDU NADU, 2006. Print.
12. Opryshko, V.F. *Legal basis of state management of product quality [Pravovyje osnovy gosudarstvennogo upravlenija kachestvom produkcii]*. Kiev: Vishcha shkola, 1986. Print.
13. Prihodchenko, L. *Ensuring of the effectiveness of governance: theoretical and methodological foundations [Zabezpechennja efektyvnosti gosudarstvennogo upravlenija: teoretiko-metodologichni zasady]*. Odessa: ORIDU NADU, 2009. Print.
14. Rajzberg, B.A. *State management of economic and social processes [Gosudarstvennoe upravlenie ekonomicheskimi i social`nymi processami]*. Moscow: INFRA-M, 2005. Print.
15. Stel`mashchuk, A.M. *State regulation of economy [Dergavne reguljuvannja ekonomiki]*. Ternopil: TANG, 2000. Print.
16. Shamhalov, F. *Fundamentals of the theory of public administration [Osnovy teorii gosudarstvennogo upravlenija]*. Moscow: Ekonomika, 2003. Print.
17. Yushchik, O.I. *The theoretical basis of the legislative process [Teoretychni osnovy zakonodavchogo procesu]*. Kiev: Parlaments`ke vydavnytstvo, 2004. Print.